

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 21. do 30. septembra 2012

OBVESTILO

V zadnji dekadi septembra, ob zaključku letošnje vegetacijske sezone, so temperature zraka še vztrajale nad dolgoletnim povprečjem, vodne razmere v kmetijskih tleh pa so se normalizirale po vsej državi. Ugodne vremenske razmere so omogočale spravilo jesenskih pridelkov ter pripravo tal za jesensko setev. Trgatev je večinoma končana tudi v Podravskem vinorodnem območju. Poletne stresne vremenske razmere pa so tudi letos ponekod povzročile anomalije jesenskega cvetenja sadnih dreves.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Tudi zadnja septembrska dekada je prinesla nekaj dežja, ki je bil neenakomerno razporejen po državi. Oblačni pokrov pa je poskrbel, da so bile temperature zraka povsod nad dolgoletnim povprečjem. Povečini je padlo do 25 mm dežja, več ga je bilo v delu Notranjske in Dolenjske, nekaj več kot 50 mm na območju Goteniške gore, največ pa je bilo padavin na SZ delu Slovenije. V okolici Ljubljane, na Koroškem, Gorenjskem ter v pasu od Škofjeloškega hribovja do Goriških Brd na zahodu, je bilo padavin od 25 do 50 mm, nato se je količina proti SZ naglo povečevala. Na Voglu so namerili 243 mm dežja, v Bovcu pa 203 mm. Večji del države ni dosegel dolgoletnega povprečja padavin. V južnem delu države, na Štajerskem in v Prekmurju je bilo padavin manj kot 50 %, v Julijcih pa so vrednosti presegle tudi za 75 %. Temperature zraka so v tretji dekadi povsod presegle povprečje, za vsaj 1,5 °C je bilo topleje na bovškem, po celotnem območju reke Save ter na Koroškem. V Prekmurju ter na območju do Pohorja in Kozjanskega ter na južnem robu države; Koprsko Primorje, Brkini, kočevsko, Bela Krajina, Gorjanci, so presegle povprečje za kar 2,5 °C. Trajanje sončnega obsevanja je doseglo na zahodnem delu države do 75 % vrednosti dolgoletnega povprečja, do 30 ur oziroma v južnem delu Primorske tudi do 40 ur. V Prekmurju se je povzpelo celo nad dolgoletno povprečje, nad 60 ur. Drugod ga je bilo nad 75 %, v povprečju nad 40 ur.

STANJE RASTLIN

V žitorodnih področjih severovzhodne Slovenije je bila vodnatost tal ugodna za oranje in za ohranjanje strukture tal po obdelavi s težko mehanizacijo. Do globine 30 cm je bila voda v tleh blizu spodnje meji lahke dostopnosti. Vso dekada je še potekalo obiranje koruze za zrnje in pospravljanje koruznice z njivskih površin. Z njiv so pobrane tudi buče. Na izpraznjenih površinah je potekalo mulčenje ostankov zelene mase za podor. Travnna ruša si je po poletni suši toliko opomogla, da je bil marsikje še možen tretji odkos trave za siliranje. Setev ječmena že poteka, v prvi dekadi oktobra se bo pričela tudi setev ozimne pšenice. Oljna ogrščica je v dobrem stanju, trenutno je v razvojni fazi dveh pravih listov. Podobne so bile razmere tudi v drugih predelih Slovenije. Na celjskem in drugod na osrednjem Štajerskem so bila tla primerno založena z vodo. Mogoča so bila vsa dela v zvezi s spravilom jesenskih pridelkov. Poteka jesensko oranje in priprava tal za jesensko setev. V jabolčnih sadovnjakih še obirajo plodove, ki so v zadnji dekadi ob prijetnih dnevnihih temperaturah zraka in svežih nočeh še lahko nekoliko pridobili na obarvanju. V vinorodnih območjih Podravja so ob koncu dekade potrgali še srednje pozne in pozne sorte grozdja.

Tudi v osrednji Sloveniji še poteka spravilo koruze za zrnje. Podobno kot drugod po Sloveniji tudi na Vipavskem in Goriškem pospravljajo tretji odkos trave v silose. Tudi na tem območju je bila vodnatost tal ugodna za vsa jesenska opravila. Na Obali je bila po dolgem času spet ugodna založenost tal z vodo za jesensko in prezimno vrsto zelenjave. Zorijo oljke, napele so plodove, ne glede na to bo pridelek zaradi poletne suše manjši. Normalna vodnatost tal in vremenske razmere v jesenskih mesecih bodo vplivale tudi na kondicijo oljčnih dreves za prezimovanje.

Poletne stresne vremenske razmere, predvsem sušni stres in stres visokih temperatur pa sta letos ponovno povzročila anomalije v generativnih razvojnih fazah dreves. Iz številnih krajev poročajo o jesenskem cvetenju koščičarjev in jablan.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

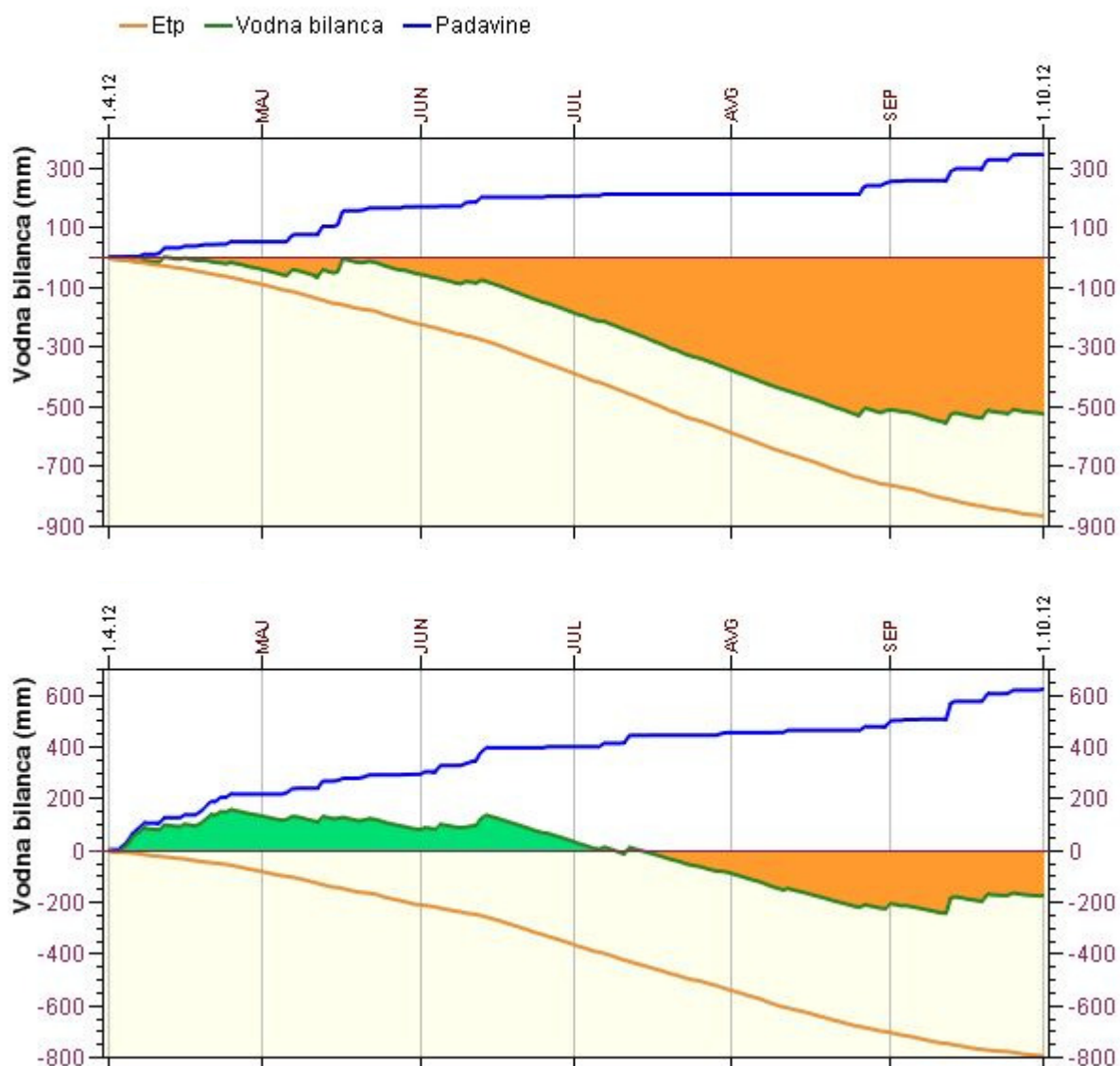
V tretji septembrski dekadi je skupaj izhlapelo na Gorenjskem, Koroškem in osrednji Sloveniji do 20 mm, drugod nad 20 mm, največ v okolici Maribora, 28 mm.

VODA V TLEH

Vodna bilanca tretje septembrske dekade je bila v južni in zahodni Sloveniji negativna. Pozitivna, do 20 mm je bila v pasu od Trnovskega gozda proti vzhodu čez osrednjo Slovenijo čez zahodni del Posavskega hribovja do Kozjaka na severu. Proti severozahodu se je hitro povečevala. Najvišja je bila vodna bilanca tretje dekade v Julijskih Alpah, tudi nad 120 mm. Sicer pa je bila na zgornjem Gorenjskem do 100 mm. Z izjemo SZ dela države je bila tudi za več kot 20 mm nižja od dolgoletnega povprečja.

Potek vodne bilance v vegetacijskem obdobju (1. 4. do 30. 9. 2012) v Portorožu (zgoraj) in v Biljah (spodaj)

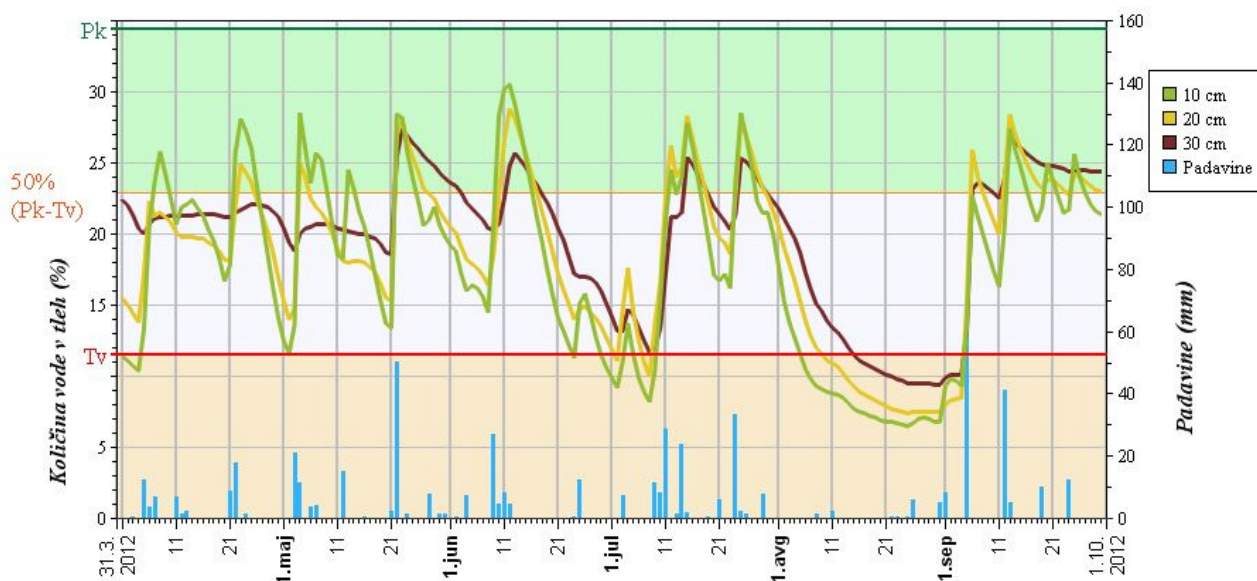
Vodna bilanca je bila na obalnem območju, v Slovenski Istri negativna vso vegetacijsko obdobje, v večini drugih območjih po Sloveniji (na sliki za Bilje) pa je primanjkljaj vode v tleh pestil kmetijsko pridelavo od druge dekade julija do konca avgusta. Izračunan primanjkljaj vode je bil ob koncu vegetacijske sezone največji na obalnem območju, precej manjši pa na Goriškem osrednjem Štajerskem ter v SV Sloveniji. Drugod po Sloveniji je bila ob koncu vegetacijske sezone bilanca vode pozitivna.

Vodna bilanca v 3. dekadi septembra 2012 in v vegetacijskem obdobju 2012 (1. 4. do 30. 9. 2012)

Postaja	3.dekada septembra (mm)	Vegetacijsko obdobje (mm)
NOVO MESTO	-7.1	57.8
LJUBLJANA - BEŽIGRAD	11.5	95.9
BILJE	-6.4	-179.0
CELJE - MEDLOG	-18.3	-32.8
MARIBOR - LETALIŠČE	-19.9	-131.1
ŠMARTNO PRI SLOVENJ GRADCU	20.8	221.2
MURSKA SOBOTA - RAKIČAN	-13.5	-190.5
PORTOROŽ - LETALIŠČE	-8.8	-523.7

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 4. – 30. 9. 2012

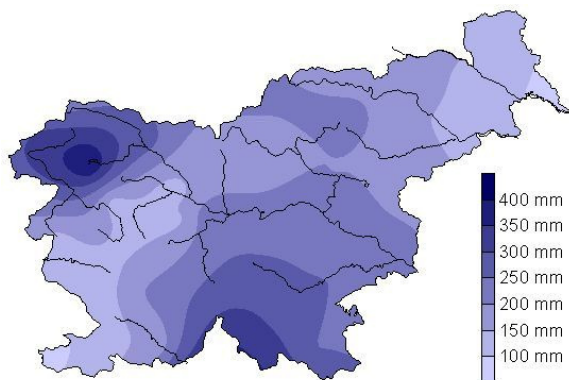
Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

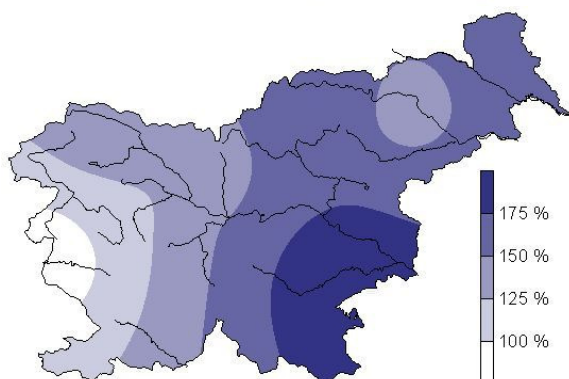
V Murski Soboti je bila v zadnji dekadi septembra vsebnost vode v tleh do globine 30 cm na spodnjem robu lahke dostopnosti. Tla so bila primerna za pripravo tal in jesensko setev.

KOLIČINA IN ODPSTOPANJE PADAVIN V SEPTEMBRU 2012

KOLIČINA PADAVIN

Septembrska količina padavin je neenakomerno razporejena, z dvema centroma, Posočje in kočevsko. V Bovcu je padlo 328 mm dežja, v Kočevju skoraj 300 mm. Največ je bilo sicer dežja na Voglu, kjer so namerili 409 mm. Sicer je bilo v večjem delu Primorske ter SV Sloveniji do 150 mm dežja, na Obali malo pod 100 mm ter na območju Lendave, 72 mm. Večji del Slovenije je sicer prejel od 150 do 250 mm dežja.

ODSTOPANJE PADAVIN

Dolgoletnega povprečja niso dosegli le na zahodu, v Goriških Brdih, Vipavski dolini ter na Krasu. Odstopanje se je proti zahodu države povečevalo v pasovih od severa proti jugu. Tako je ostala Primorska dobila za četrtno več padavin, Gorenjska in Notranjska za polovico, Štajerska z delom Dolenjske in Prekmurje za do 75 %, z izjemo širše okolice Maribora in Dravskega polja, ker je bil presežek polovični. Zahodni del Dolenjske pa je presegel povprečje za več kot 75 %.